

Autor: Aiki Avi
Kool: Luua Metsanduskool
Eriala: Meisterarborist (osakutse puittaimede hindaja)
Õpiränne Belgias 25.03.-05.04.2019

Kolmas praktikapäev Belgias, Leuvenis.

Reede, 29.03.2019. a.

Kui hommikul haljastusteenistuse peamajja jõudsim, siis sealne ülemus Bart oli juba ootamas ja kutsus meid ruumi, kus kõik töötajad koos hommikust sõid ning pakkus ka meile kohvi. Seal istus pikkade laudade taga umbes 50 töolist, pea kõik mehed, ning jõid hommikukohvi ja sõid kodust kaasavõetud toitu. Kummaline, aga nad söövad organiseeritud korras koos hommikust. Seega kell kaheksa hommikul ei alga kohe tööpäev, vaid tuleb tulla kohale ja hakata koos kohvi jooma ning alles peale seda valgub igaüks oma tööpostile. Samas selline asi liidab inimesi, kuna õhkkond kohvilauas oli sõbralik ja lõõpiv. Ja tuleb tõdeda, et naised neil seal osakonnas eriti ei tööta. Tundsime, et meie olemasolu tekitas kerget elevust. Hiljem, kui piilusime üle meeste riietusruumi ukse, siis olid seal sajadapid. Naiste riietusruumis seevastu oli vaid kaks kappi. Kui tahtsime endale selga saada väiksemat mõõtu saejakke, siis oli neil pakkuda ainult üks. Väga mehine seltskond koos mehiste arusaamadega.

Bart andis meile kohvilauas teada, et hommikupoole toimub linnas ringsõit jalgratastel ning peale lõunat autoga väljasõit vaatlemaks piirkonna suurimat puud. Jalgrattasõidu ajal näidatakse meile uusi istutusi, surevaid üraskitest vaevatud kuuski, erinevaid maastikukujundusi ning viimasena kohalikku botaanikaaeda. Ka Leuveni linna dendroloog Stefan ilmus kohale ning tuli välja, et temagi tuleb meiega ratastega sõitma. See tegi mulle heameelt, kuna tema inglise keel on väga hea ja tal on suurepärasead teadmised puudest ning loodusest. Töötas tulla vahva päev koos igati toredate inimestega.

Saime endale jalgrattad valida. Neil on asutusel kümnekond jalgrattast tööasjade ajamiseks. Jalgratas Leuvenis on omaette teema. Linnapildis on jalgrattureid sama palju kui jalakäijaid. Igal pool on eraldi rajad sõitmiseks, paralleelselt kõnniteedega. Jalgrattateed on üldjuhul punast tooni ja kõnnitee halli tooni kividest. Me muidugi algul seda ei teadnud ja oleksime mitu korda jalgratturitelt pihta saanud, kuna kõndisime valet värvi rajal. Nii Bart kui Stefan, kes on firmas ülemused, sõidavad tööle ja koju ning tööasju ajades ainult ratastega. Eestis ei tuleks kõne allagi, et annad töötajale jalgratta tööasjade ajamiseks. Keegi ei viitsi nt Tartu kesklinnast Lõunakeskusesse jalgrattaga minna. Eestlane on ära autostunud, aga üks turvalisuse ja rattateede puudumine anna ka oma osa. Leuvenis seevastu vehivad kõik rõõmsalt ratastega aasta läbi sõita ja keegi ei kurda. Ka politseid nägime liikumas jalgratastel. Seega oli see ka meie jaoks seal loomulik linnavaatlemise viis. Bart sõitis kõige ees, meie kolmeline grupp keskel ja Stefan kõigi taga. Siis ei olnud ohtu, et keegi jääb maha või kadunuks.

Kõigepealt möödusime alast raudteejaama kõrval, kus oli veel eelmine aasta olnud suur parkla, mürarikas inetu koht. Nüüd oli parkla maa alla viidud, peale ehitatud suur lagi, millele oli väljapoole tehtud ulatuslik maastikukujundus. See nägi väga kena välja ja saab kindlasti tulevikus olema populaarne ajaveetmise koht.

Edasi viidi meid vaatama noori pärnasid, mis olid istutatud ankurdamise meetodi teel umbes kolm aastat tagasi. Seda meetodit Eestis veel ei kasutata või tehakse harva. Meil on tavaline, et noor puu pannakse mullapalliga maasse, auk aetakse kinni ja toetuseks pannakse kolm posti, mis on omavahel kõitega seotud. Samas need postid kipuvad mädanema, käidavas kohas inimesed lõhuvad neid ja nad varjavad puu ilu. Belgias on hakatud kasutama moodust, kus augu põhja pannakse kõigepealt metallrest, resti peale geotekstiil, resti varbade vahelt aetakse läbi rihmad, mille otsas on spetsiaalsed maa-ankrud. Need rihmad kinnitatakse kolmest kohast, nagu maapealsedki postid. Taim asetatakse augu põhja keskele, nii et rihmad jäävad võrdselt kolmes suunas väljapoole. Auk aetakse mulda täis nii, et rihmad jäävad pingule ja lõpuks maa pealt näha. Kõige lõpuks ühendatakse neljanda rihmaga kõik kolm rihma ja tõmmatakse pingutiga pingule. Taim jääb fikseeritult paigale ja ei vaja enam lisatoetust. Maa-alune metallrest laguneb umbes kümne aastaga ära. Rihmad jäävad maasse ja need ei sega taime juurte arengut. Niimoodi istutatakse Leuvenis kõik uued puud, mis jäävad käidavatesse kohtadesse. Murekohaks nüüd oli nende noorte pärnade tüvedel esinev bakternõre. Stefan arvas, et taimed olid haiged juba puukoolist tulles ning pidas maha loengu, et tegelikult võiks taimi paljundada ainult nendest puudest, mis on oma vastupidavust ja pikaajalisust tõestanud. Siis oleksid taimed tugevamad ja ei haigestuks nii ruttu. Nõus!

Edasi sõitsime ühte väikesesse parki, kus Stefanile tegi muret kuuski kahjustav kuusekooreürask. Enamus haljasalal kasvavatest suurtest kuuskedest olid nendest kahjustatud ja plaanis oli kõik sellised puud lähiajal maha võtta. Kuna haljasala läheduses asetseb eramute rajoon, siis tuli kõigepealt alustada elanikkonna teavitamisega, et vältida proteste ja arusaamatusi. Inimesed on sarnased igal pool, võitlevad tihti küll õige asja eest, ent vahel teadmata, et niimoodi võib tekkida hoopis suurem kahju ehk antud juhul jäädakse ilma veel suuremast hulgast puudest. Kuusekooreürask samal ajal vallutab muudkui aga uusi puid ja hävitab need täielikult. Oleks vaja just väga kiirelt tegutseda ja haiged puud eemaldada, kuna see on kõige efektiivsem võimalus selle kahjuri tegevuse peatamiseks.

Samal haljasalal kasvas ka hiigelnulg, mida mul oma silmaga ei ole varem õnnestunud näha, sest see ei kasva Eestis looduslikult. Nulu koort kraapides, muutus kraabitud koht kohe õliseks

ning üllatav oli see, et see õli lõhnas peaaegu nagu bensiin. Selline väga tugev kütuse lõhn, mis teeb selle puuliigi määramise suhteliselt lihtsaks.

Kuna Bartil oli kokkulepitud, et ta peab kindlal ajal minema kohtuma ühe maastikuarhitektiga, siis palusime, kas võime ka kaasa minna. Meil oli soov näha, kuidas selline kohtumine käib ja meie rõõmuks oli ta nõus. Tuli välja, et kohtumine oli kohaliku kontserdimaja omanikuga ning vaatluse alla tuli hoone tagavaraväljapääsu juures olev tühi killustikuga kaetud väike ala. Bart pidi võtma sealt mullaproovi ja arutama läbi, mida klient sinna saada soovib. Kuna ala asus treppide all, siis saaks sinna istutada ainult väga varju taluvaid taimi, mida seal siis tellijaga arutatigi. Üllatav oli see, et nad plaanisid katta ala kõigepealt liivaga, siis asetada sellele mullakihi ning kõige peale laavapuru. Ma ei tea, et Eestis haljastuses laavapuru kasutatakse, aga mu teadmised ei ole selles vallas põhjalikud. Igal juhul minu jaoks jälle midagi uut.

Maastikuarhitekt ja halliomanikust tellija olid supersõbralikud. Rääkisime maast ja ilmast ning samuti muusikast. Selgus, et ka halli omanik on progerocki suur austaja ning meil juttu jätkus kauemaks. Huvitav kogemus jälle.

Järgmiseks sõitsime botaanikaaeda. Stefan viis meid kohtuma botaanikaaija direktoriga. Tegemist oli väga suure mehega, kes istus meie sisenedes oma laua taga. Kui tavaliselt belglased annavad alati teretamiseks kätt ja on väga sotsiaalsed ning sõbralikud, siis see mees seda ei teinud ega ennast kuidagi ei liigutanud. Ta tundus üldse pisut pahas tujus olevat ja me lahkusime sealt kiirelt. Edasi külastasime linna maastikuarhitekte, kes töötavad sama hoone teisel korrusel. Kõik tulid ja teretasid meid lahkelt ning ajasime mõned minutid juttu. Nad rääkisid, mis on neil hetkel teoksil ja kuidas üldises plaanis linnakujundamine käib. Selle kohtumisega seoses oli minu jaoks üks naljakas vahejuhtum. Kui ma esimesel praktikapäeval ennast Bartile ja Stefanile tutvustasin, siis rääkisin, et olen töötav õppija ning võtan dendroloogias täiendavat haridust, jättes oma tavaelu tausta eksponeerimata. Kui Stefan meid botaanikaaias ja ka mujal teistele tutvustas, siis mind nimetas ta alati dendroloogiks. Itsitasin sisemiselt, mina ja dendroloog, see kõlab kuidagi ägedalt, aga varsti ju olen ka.

Edasi läksime tutvuma linna botaanikaaiaga, mis on kohalik vaatamisväärsus ja asutatud mitusada aastat tagasi. Botaanikaaeda võrdleksin suuruselt Tartu omaga, ainult selle vahega, et seal kasvab rohkem taimi, millised kliima tõttu Eestis ei saa kasvatada. Igal juhul on see lummas koht, kuhu peaksid minema kõik, kes Leuvenisse satuvad.

Peale botaanikaaija külastust uurisid Bart ja Stefan, kas nad võivad meile kohvi välja teha. Kuna olime mitu tundi ratastel ja jalgadel viibinud ja väsimus hakkas ligi hiilima, siis olime kohe nõus.

Läksime kõik armsasse välikohvikusse, kus päike paistis mõnusalt ja saime väljas istuda (ikkagi märtsikuu alles). Küsisin Bartilt, kas sobib kui ma kohvi asemel õlut proovin, kuna olin Belgia õllede kohta palju kiidusõnu kuulnud. Nägin, et tal oli minu küsimuse üle hea meel ning ta soovitas meile erinevaid õllesid, mida me siis ka mõnuga mekutasime. Hea oli saada belglaselt endalt soovitusi parimate kohalike õllesortide kohta. Samuti nautisime päikesest saadavat kevade esimest D-vitamiini doosi.

Peale pausi läksime tagasi haljastusteenistusse, kus meid autojuht juba ootas. Istusime siis kõik suurde rohmakasse maastikuautosse, milleks oli punane Land Rover Defender, ja sõitsime ümbruskonna suurimat puud vaatama, mis asus kusagil linnast väljas. Kohalejõudmiseks tuli meil mööduda arvukatest kanalitest, mis olid omaette vaatamisväärsused. Belgias, vähemalt Leuveni kandis, on kõik jõed sirgeks kaevatud ja tehtud kanaliteks. Ühtpidi jätab see väga korrektse ja organiseeritud mulje, aga teisalt on kuidagi kummaline, et looduslikult looklevad jõed koos kallastel kasvavate põõsastega puuduvad täielikult. See on siis nende moodus ennetada üleujutusi, ikkagi Madalmaad ju. Teisalt on nad suures hädas, et looduslik liigirikkus on suures osas hävinud, aga see on hoopis eraldi loo teema.

Puu, milleks oli plaatan, oli tõesti vägev ning sellel oli viis ülisuurt taevasse kõrguvat haru. Puu ümbermõõduks saime üheksa ja pool meetrit, kuid vanus ei olnud kahjuks teada. Samuti oli arvamusi, et see on võibolla viiest puust kokku kasvanud üks puu, aga kindlad ei oldud. Igatahes oli plaatanile nüüd suur puitaed ümber ehitatud, et juurestik oleks kaitstud. Veel aasta tagasi olid sama puu all parkinud autod. Puu vaadatud ja natuke ringi kõnnitud, sõitsime linna tagasi.

Kuna järgmisel päeval ootas meid uus praktikakoht, siis oli aeg selle torede kollektiiviga hüvasti jätta ning vahetasime vastastikku erinevaid tänusõnu. Saime teada, et tänu oma entusiasmile ja huvile kõige kogetu vastu, olime hoidnud Luua Metsanduskooli lippu kõrgel ning järgmised õppijad Eestist on vaid oodatud.